

RES: Een regionaal proces in wording

Verslag regionale raadsbijeenkomst 27 januari 2020

Het klinkt simpel zoals Joost Reus het uitspreekt. “We hebben met de Nederlandse gemeenten het Klimaatakkoord ondertekend, en nu gaan we daar uitvoering aan geven.” Maar de voorzitter van de Stuurgroep Regionale Energiestrategie Rivierenland beseft terdege dat het geen eenvoudige opgave is. Niet alleen omdat het een flinke opgave is om voldoende zon- en windprojecten van de grond te krijgen, maar ook omdat het regionale proces vanaf de grond moet worden opgebouwd. Dat vereist samenwerking en afstemming tussen acht gemeenteraden samen met de overige stuurgroepleden en dat is nog geen vanzelfsprekendheid. Daarom is op 27 januari een vierde bijeenkomst georganiseerd voor alle raadsleden uit de acht regiogemeenten. De Regionale Energiestrategie (RES) blijkt aantrekkingskracht te hebben: de zaal zat goed vol met meer dan 100 personen.

In het eerste deel van de avond werden de raadsleden bijgepraat over de stand van zaken. Dat gebeurde, net als in de vorige bijeenkomst [zie: <https://www.fruitedelta.nl/rol-gemeenteraden-in-res-centraal-tijdens-raadsbijeenkomst-29092019/>] in een talkshowsetting, geleid door Marcel Collignon van Sustainable Change. Aan tafel zaten naast Joost Reus nog twee wethouders: Frank Groen uit Tiel en Govert van Bezooijen van de gemeente West Betuwe. Vanuit het Nationaal Programmabureau RES is directeur Kristel Lammers aangeschoven.

Zoektocht

Frank Groen zag het in eerste instantie niet positief in. “Ik ben zelf nogal sceptisch begonnen aan het proces. Om het kort samen te vatten: we moeten een RES opstellen en ‘moeten’ is dwang en dwang is niet leuk. Met die houding ging ik ook naar het eerste ruimteatelier. Tot mijn verbazing lag er aan het einde van de avond een oplossing op tafel. Dat heeft mij positief gestemd.”

Govert van Bezooijen benadrukt dat het van groot belang is om een goed proces te doorlopen: “We moeten het goed doen, want we kunnen onze kostbare ruimte maar één keer weggeven.” In dat proces is het cruciaal dat er een goede samenwerking tussen de gemeenten en alle partijen uit de stuurgroep komt. Dat is nog een flinke zoektocht, want er geen regionaal parlement, dus er moeten nieuwe manieren van afstemming, samenwerking en besluitvorming worden ontwikkeld. Daarbij komt dat de energietransitie geen eenvoudig thema is.

Benadrukt wordt dat het vertrouwen tussen alle partijen moet groeien. Dat gaat niet altijd vlekkeloos. Zo wordt er bijvoorbeeld vanuit de zaal op gewezen dat gedeputeerde Van der Meer zou hebben gezegd dat de deur van de provincie altijd openstaat voor initiatiefnemers voor duurzame energieprojecten als een gemeente niet mee wil werken. Govert van Bezooijen geeft in z’n reactie aan dat hij vanuit vertrouwen werkt: “Heeft u dit rechtsreeks uit de mond van de gedeputeerde gehoord? Waarschijnlijk is de gedeputeerde hier niet goed geïnterpreteerd door de pers.”

Drietrapsraket

Om het RES-proces inzichtelijk te presenteren, spreekt Joost Reus over een drietrapsraket. In de komende maanden zal aan de gemeenteraden en de andere stuurgroeppartners een concept-RES worden voorgelegd. Hierin is opgenomen: de huidige capaciteit aan duurzame energie plus de capaciteit waar nu al concrete plannen voor bestaan. Dit zijn de zogenoemde ‘pijplijn’-projecten. Daarmee kan in Rivierenland 0,6 TWh (terawattuur) worden opgewekt. In maart 2021 moet de RES 1.0 worden opgeleverd. Hierin streeft de regio naar een hoger ambitieniveau: 1,4 TWh. Voor de invulling hiervan wordt gebruik gemaakt van de ideeën uit de ruimteateliers.

Later volgt iedere 2 jaar een geactualiseerde RES, versie 2.0, 3.0 enzovoort. Dit moet de nodige flexibiliteit bieden waarmee ruimte kan worden gemaakt voor nieuwe ontwikkelingen. Misschien blijken er voor Rivierenland veel mogelijkheden voor energie uit waterkracht te liggen. Dan kunnen de plannen daarop worden aangepast.

Kristel Lammers, de programmadirecteur van het Programmabureau RES, reageert gematigd positief op deze inzet. “Als we het allemaal zo doen, komen we er niet. Maar goede regionale samenwerking en verankering daarvan zijn belangrijker dan het opnemen van een bepaald aantal TWh. Er ligt een heldere tijdslijn en een belofte voor een degelijke RES 1.0. Er is een goed vooruitzicht, dat is mooi.”

Resultaten uit de ruimteateliers

Femke Visser van het landschapsarchitectenbureau Feddes | Olthof laat zien welke resultaten er zijn geboekt in de ruimteateliers. In 2019 zijn er in elke gemeente twee ruimteateliers gehouden. Daarin hebben meer dan 300 mensen mee kunnen praten over de invulling van de RES voor Rivierenland. Dat heeft geleid tot het schikken van locaties op kansrijkheid voor zon- en windprojecten. Minder kansrijk zijn bijvoorbeeld: de Linge met directe omgeving, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de uiterwaarden. De meer kansrijke locaties zijn geclusterd en in drie denkrichtingen verval. In de eerste denkrichting wordt vooral naar een clustering langs de A15 gekeken. Er staan al de nodige windmolens, er worden nieuwe gebouwd, er kunnen er nog meer bij.

In de tweede denkrichting wordt geclusterd in kommen en langs provinciale wegen, de zoeklocaties zijn meer verspreid over de hele regio.

De derde denkrichting gaat vooral uit van concentratie: er zijn drie grote energieparken ingetekend. De locaties: langs de A2 rond Zaltbommel, rond Medel en in de omgeving Zetten-Ochten.

De beide wethouders reageren instemmend op de presentatie van Femke Visser: er valt wat te kiezen, het is een goede voorzet voor discussie.

Wat levert het op?

Er wordt vaak naar de nadelen van de zon- en windprojecten gewezen, maar er komt ook steeds meer aandacht voor de kansen die er uit voortkomen. Een van die kansen zijn de financiële opbrengsten die uit de energieprojecten kunnen komen. Het is niet de bedoeling dat dit allemaal bij private initiatiefnemers komt, maar dat de lokale samenleving hier ook van kan profiteren. Dat kan in de vorm van financiële participatie door bewoners of via gebiedsfondsen. Het gaat om grote bedragen, rekent Gerlach Velthoven van Energie Samen Rivierenland voor. Per windmolen kunnen er in 15 jaar zo'n 2 tot 5 miljoen euro aan opbrengsten uit komen. Zonneparken kunnen in 15 jaar meer dan 200.000 euro opleveren. Als er in de RES 1.0 wordt opgeschaald naar 1,4 TWh zou dat in 15 jaar 72 miljoen kunnen opbrengen voor de regio.

Economische kansen

In het tweede deel van de avond is er alle ruimte voor de raadsleden om hun mening te geven over het proces en de resultaten uit de ruimteateliers. In negen groepen leggen wethouders en stuurgroepleden hun oor te luister. In de afronding van de avond reageren de 'talkshowgasten' op de discussies in de discussiegroepen.

Het is Frank Groen opgevallen dat er nog wel wat vraagtekens leven rond de vraag: hoe ga je hiermee naar de burgers? Er is behoefte aan een concrete uitwerking van vervolgstappen voor het proces, en dan met name voor de communicatie met de inwoners.

Govert van Bezooijen is verheugd over de eerste reacties op de concept-RES. Hij ziet ook dat de raadsleden graag dicht op het proces zitten, en dan met name op de invulling van de RES 1.0, dus de stap van 0,6 naar 1,4 TWh. De urgentie wordt niet alleen gevoeld vanuit zorg maar ook van het idee dat er economische kansen voortkomen uit de energieprojecten.

Joost Reus sluit de avond af met de opmerking dat dit het begin is van het onderlinge gesprek. Er gaan nog meer gesprekken komen. Niet alleen in afzonderlijke raadsbijeenkomsten in de acht gemeenten, maar ook een gezamenlijk vervolgesprek. "Het is een zoektocht. We gaan experimenteren, en vast en zeker ook nog wel eens een fout maken, daar leren we van. En zo komen we tot een voorstel dat op veel steun reken in de gemeenteraden, bij de stuurgroepleden en in de samenleving.

Wilt u meer weten over de RES?

Meer informatie over de RES Rivierenland vindt u op:

<https://www.fruitedelta.nl/projecten/regionale-energiestrategie/>

Daar vindt u ook een beeldverslag van de regionale raadsbijeenkomst die op 27 januari jl. plaatsvond:

<https://www.fruitedelta.nl/op-weg-naar-concept-res-en-res-1-0/>

